

הכנסת מרכז המחקר והמידע

ירושלים, ה' בתשרי תשע"ה

29 בספטמבר 2014

מידע לקראת דיון בנושא "בריונות ברשת והשימוש באפליקציית 'סיקרטי'"

המידע שלהלן נכתב לקראת דיון ועדת המדע והטכנולוגיה של הכנסת בנושא "בריונות ברשת והשימוש באפליקציית 'סיקרטי' (המאפשרת אנונימיות מוחלטת של הכותב)", לבקשת הוועדה ולבקשת ח"כ יפעת קריב, יוזמת הדיון.¹

רקע

בעשור האחרון הפכה רשת האינטרנט לאמצעי תקשורת מרכזי הצובר דומיננטיות הולכת וגוברת, אשר באה לידי ביטוי בעלייה מתמשכת בשיעור הגולשים, בגידול בזמן הגלישה ובמשאבים הפרטיים והציבוריים המופנים להעלאה ולקידום תכנים ברשת. במקביל להכרה באפשרויות הרבות הגלומות ברשת, מתבררות גם הסכנות הפוטנציאליות להן נחשף הגולש באינטרנט, ובפרט ילדים ובני נוער, וניכר הצורך הגובר בחינוך, אכיפה ופיקוח על השימוש באינטרנט, ובהדרכה של ילדים, הורים ומורים על האפשרויות והסכנות ברשת.

רשת האינטרנט היא בעיקרה תשתית וכזו – כלי, שאת התוכן שלו יוצקים בני האדם ולכן היא איננה "רעה" או "טובה". הרשת נתונה להשפעות של החברה ולבחירות שלנו מה לעשות איתה ובאמצעותה. עם זאת, המעבר בין המרחב הממשי למדיום האינטרנטי משפיע על דפוסי התנהגות אלימה ויוצר לעיתים הסלמה בהתנהגויות פוגעניות.

1. אינטרנט וחופש הביטוי

השימוש היומיומי הרווח ברשת האינטרנט הופך אותה לכמעט מובן מאליו מבחינת המשתמשים, אך לשימוש זה מיוחסת השפעה רבה על מימושם של ערכים דמוקרטיים כמו חופש ביטוי וגישה חופשית למידע.

על פי הפרופ' ניבה אלקין קורן "מבחינה טכנית-טכנולוגית יכול כל אדם, באמצעות השימוש באינטרנט, לממש את חופש הביטוי שלו באופן מלא ואבסולוטי. לחופש ביטוי זה שתי פנים: החופש הנתון לאדם להשמיע את דעתו בציבור ולהשפיע, והחופש להיחשף למידע אשר אדם מעוניין להיחשף אליו. בכך באה לידי הרחבה גם זכות הציבור לדעת, שהרי כל אדם מן הציבור יכול להיחשף למידע שמעניין אותו. בשל מאפיינים אלו, יש הרואים את האינטרנט כ"כיכר עיר" מודרנית, היוצרת מרחב ציבורי וירטואלי, בו

¹ תודה לעו"ד אייל לב ארי היועץ המשפטי של ועדת המדע והטכנולוגיה של הכנסת על הערותיו למסמך זה.

יוכל כל אחד מן הפרטים ליטול חלק פעיל בשיח הציבורי, אם כי יש המתנגדים וטוענים כי מדובר במיתוס בלבד.²

שופט בית המשפט העליון, מישאל חשין הגדיר את העצמתו של חופש הביטוי בעקבות חדירת האינטרנט כך: "... רשת האינטרנט, שלא כרדיו וטלוויזיה, פותחת פתח רחב לפני היחיד לקחת חלק בשיח הפוליטי ולומר את דברו במישרין. אם עד-כה לא היה היחיד יכול להשמיע את קולו אל רבים, אלא אם אמצעי התקשורת מקובל – הרדיו או הטלוויזיה – הואיל בטובו לאפשר לו להשמיע את קולו, הנה כיום נפתחה הבמה בפני הכול, והיחיד יכול שיהיה גם מאזין גם דובר. יהיו אף מי שיאמרו כי זוהי הדמוקרטיה בגאונה: שכל יחיד יכול לומר את דברו ולהשפיע על חברו ועל מי שאינו חברו".³

1.1. ערכו של הביטוי האנונימי

חופש הביטוי מוכר במשפט הישראלי כזכות יסוד חשובה,⁴ אולם נראה כי חופש הביטוי האנונימי עודנו שנוי במחלוקת כפי שיוצג בקצרה להלן. האינטרנט מעורר את שאלת חופש הביטוי האנונימי ביתר שאת, עקב הנורמות והאפשרויות הטכנולוגיות של השתתפות בשיח מקוון אנונימי.

בפסיקה בנושא זה ניכרות כמה גישות, ובהן ייחוס חשיבות שונה לאפשרות של ביטוי אנונימי. לדברי השופט רמי אמיר, "האנונימיות באינטרנט איננה משהו ערכי או אידיאולוגי – אלא נתון או תוצר שנובע גם מהעדר הנורמה האוסרת, אך בעיקר מהאופי הפיזי של ריחוק מאחורי מחשבים ומסכים ומהקושי הטכני לחשוף את הזהות האמיתית של הגולש. אך כשם שאין באנונימיות הזו כל ערך מוגן כאמור, כך אין גם להקים לה הגנות מלאכותיות יש מאין".⁵

מהאמור עולה כי השופט אמיר רואה באנונימיות ברשת מצב נתון אך לא ערך. לדידו אין "הסכמה מכללא", היינו הנחה מובלעת המקובלת על המשתתפים בקבוצות הדיון באינטרנט, המחייבת אנונימיות, ולכן חשיפת שמו האמיתי של משתמש (יצירת זיהוי בין הכינוי האינטרנטי ובין בעליו בעולם האמיתי) אינה אסורה. יתר על כן, היכולת של גולשים להפר את האנונימיות של גולשים אחרים נתפסת בעיניו כאמצעי לשימור סדר חברתי.

השופטת מיכל אגמון-גונן, לעומת זאת, רואה ערכים המגולמים באנונימיות ברשת, ולדבריה האנונימיות מאפשרת לבחון את עמדותיו ודעותיו של הדובר לגופן, ולא על רקע מאפיינים כגון דת, גזע או מין. לפיכך, לדבריה, "ראוי לשמור על פרטיותו של הדובר באינטרנט ככלי להגשמת חופש הביטוי האנונימי".⁶ עם זאת, בהתייחסות לדברי השופט אמיר השופטת אגמון-גונן גורסת כי לחופש הביטוי האנונימי לא נודעת בישראל חשיבות מרובה, בייחוד לא כאשר האנונימיות משמשת לרעה.

שופט בית המשפט העליון אליעזר ריבלין כותב בפרשת מור כך: "השמירה על האנונימיות משרתת תכליות חשובות בהקשר של חופש הביטוי. האנונימיות היא לעיתים תנאי לעצם האפשרות והנכונות להתבטא, ופעמים האנונימיות היא גם חלק מן המסר הגלום בביטוי... יש מצבים שבהם אדם שלא יוכל

² ניבה אלקין-קורן, "המתווכים החדשים ביכיר השוק הווירטואלית", ממשל ומשפט ו(2), 381.
³ תב"מ 16/2001 ש"ס התאחדות ספרדים עולמית שומרי תורה נ' פינס ואח', בתוך: בש"א (י-ם) 4995/05 פלונית (קטינה) נ' "בזק בין-לאומי" בע"מ, תק-של 11480, (1)2006.
⁴ מרכז המחקר והמידע של הכנסת, גבולות חופש הביטוי ואמצעי אכיפת החוק בהקשר לשימוש באינטרנט, יפעת הולנדר, 7 במאי 2001.

⁵ תא' (כפר-סבא) 7830/00 בורוכוב נ' פורן, (24.7.2002), פורסם ב"נבו"

⁶ בש"א (י-ם) 4995/05 פלונית (קטינה) נ' "בזק בין-לאומי" בע"מ, תק-של 11480, (1)2006.

לדבוק באלמוניותו – לא יתבטא כלל. כך, למשל, בשל תחושות אישיות כמו בושה או מבוכה, או בשל לחצים חיצוניים וחששות מפני תגובת הסביבה. יתכנו בהחלט מצבים שבהם המסרים החשובים ביותר – לאדם עצמו או לאחרים זולתו – יהיו עצורים בתוך האדם פנימה, ורק היכולת לומר את הדברים באופן אנונימי תוכל לפרוץ את החסמים. ממילא, האנונימיות היא לפעמים פתח לחופש ביטוי. האנונימיות היא לעיתים חלק מהמסר עצמו. היא נועדה לחדד את המסר, לתמוך בו או למנוע העמסת הנחות מסוימות על תוכנו של הביטוי. האנונימיות היא גם חלק מן הזכות לפרטיות – מן החשובות שבזכויות ... אין ספק כי יש לראות באנונימיות מרכיב חשוב בזכות לפרטיות שכן היא מאפשרת לאדם "להיעזב לנפשו" ולהימנע מחשיפה אישית וממסירת מידע אודותיו שאינו מעוניין שיימסר".⁷

מדבריו של השופט ריבלין ניכר כי הוא מייחס חשיבות רבה לאנונימיות כחלק ממימושו של חופש הביטוי והזכות לפרטיות.

למרות זאת מתייחס השופט ריבלין בעניין מור גם להשלכות השליליות של האנונימיות: "האנונימיות אינה חזות הכול. האינטרנט אינו "מערב פרוע" ואין לראות בו מסגרת שבה אין דין ואין דיין ... בענייננו, מחיר האנונימיות מתבטא בהעלאתם לרשת של פרסומים דיבתיים ללא אפשרות להגיש תביעה לפי חוק איסור לשון הרע. אין ספק שהקלות שבפרסום במסגרת האינטרנט עלולה להרבות בפרסומי לשון הרע, בבחינת "הקלות הבלתי-נסבלת של הדיבה". האנונימיות עלולה לשמש מפלטו של מפיץ הדיבה. מאחורי פרגוד האלמוניות קל יותר להשתלח בזולת ולשחרר את חרצובות הלשון מבלי לשאת באחריות. בכך עלולה להתאפשר פגיעה חמורה בזכות לשם טוב – זכות יסוד בעלת משקל רב במשטר חוקתי המכיר בכבוד האדם".⁸

2. בריונות רשת⁹

אלימות היא תופעה חברתית עתיקת יומין והאינטרנט הוא ברוב המקרים לא זירה יחידה או בלעדית אלא זירה נוספת של הפעלת אלימות. קיימים ביטויים שונים של אלימות באינטרנט: שיח אליים – בטוקבקים, בפורומים, בצ'טים, ברשתות חברתיות או בכל אתר אחר; הטרדה, פגיעה מינית ופדופיליה – הפצת תמונות פורנוגרפיות של קטינים, שימוש במדיה חברתית ליצירת קשר עם קטינים ועוד; פגיעה מקוונת - Cyber bullying, דוגמת הטרדה; השפלה, השמצה ועוד.

יש הגורסים כי רשת האינטרנט מאפשרת העצמה של תופעות אלימות והצקה, בין השאר, כיוון שהיא מרחיבה אותן לא רק לשעות בית הספר או העבודה ולמפגשים החברתיים, אלא גם לשעות הגלישה ברשת; כיוון שהיא יוצרת זמינות ונגישות גבוהות; תפוצה גבוהה; צמצום מנגנוני פיקוח חברתי הקיימים בעולם הממשי ועוד. מאידך, גורסים אחרים כי היחס הציבורי – תקשורת לאלומות באינטרנט משקף "פאניקה מוסרית" מאמצעי תקשורת חדשים, כזו שאפיינה בעבר גם יחס לתופעות תרבותיות אחרות כמו הרדיו, הטלוויזיה, הקומיקס ועוד.

⁷ רע"א 4447/07 רמי מור נ' ברק אי. טי. סי [1995] החברה לשירותי בזק בינלאומיים בע"מ (25.3.2010), פורסם ב"נבו". להלן: פרשת מור), פסקה 11 לפסק הדין של כב' השופט ריבלין.

⁸ פרשת מור, פסקה 17 לפסק הדין של כב' השופט ריבלין. ריבלין מפנה בדבריו לפס"ד דנ"א 7325/95 ידיעות אחרונות בע"מ נ' קראוס, פ"ד נב(3) 1, 74.

⁹ להרחבה ראו: מרכז המחקר והמידע, "אלימות מקוונת בקרב בני נוער", רועי גולדשמידט, 11 במאי 2014.

2.1. "אפליקציית סיקרט"

להלן יוצג מידע תמציתי אודות אפליקציית סיקרט, אשר דפוסי שימוש פוגעניים בה ניצבים ברקע לקיומו של הדיון האמור בוועדה. יש להבהיר כי דפוסים אלה אינם ייחודיים דווקא לאפליקציה מסוימת זו, וכן יש להניח כי אפליקציה זו משמשת לשימושים רבים שאינם פוגעניים באופיים.

"סיקרט" (Secret) היא אפליקציה הניתנת להורדה חנימית למכשיר הטלפון הנייד ומאפשרת למשתמשים בה להעלות תכנים – טקסט קצר או תמונה, ללא צורך בחשיפת פרטי מעלה התוכן. התוכן המועלה נגיש לצפייה לחברים בפייסבוק ולאנשי הקשר בטלפון הנייד במידה וגם הם התקינו את "סיקרט". סימון "לייק" לתוכן המועלה מאפשר גם לחברים של מי שסימן לייק לצפות בתוכן. בנוסף, בחלק מן המקרים מחליטים מפעילי האפליקציה להעלות "פוסט" (תוכן) שפורסם כך שיהיה נגיש לחלק או כלל משתמשי האפליקציה ולא רק לחברים.¹⁰

על פי האמור באתר **המשרד לביטחון פנים**, מטרתה של האפליקציה היתה לאפשר לשוחח באנונימיות על דברים שמשתמשים לא היו מוכנים לחשוף ברשתות החברתיות: בעיות בנישואין ובזוגיות, מחלות, קשיים, דעות פוליטיות וכדומה. עם זאת, בשל האופי האנונימי של האפליקציה היא מאפשרת גם להפיץ תכנים פוגעניים ושקריים ללא נטילת אחריות – שימוש שיכול להגיע עד לכדי עבירות פליליות.¹¹

על פי תשובת המשרד לביטחון פנים לפנייתנו, במשטרת ישראל נתקבלו 27 תלונות של אזרחים בהן אוזכרה האפליקציה "סיקרט". לדברי נציג המשטרה נתון זה אינו נתון סופי, אך הוא מספק אינדיקציה באשר לתופעה. לדבריו, בכל תלונה בנושאים אלה, המשטרה בוחנת האם נעברה עבירה או שמדובר בבירונות רשת שאינה מהווה עבירה. במידה ומסתבר כי בוצעה עבירה, המשטרה פועלת בהתאם: הוצאת צווים מבית המשפט על מנת לקבל נתונים ממפעילת האפליקציה אודות זהות וביצוע פעולות חקירה.¹²

על פי תשובת נציג המשטרה, "מבדיקות שבוצעו על ידי היחידות עד כה, עולה כי החברה המפעילה את האפליקציה איננה שומרת נתונים מעבר ל-72 שעות ועל כן הסבירות שהמשטרה תגלה את הפוגע קטנה בצורה משמעותית".

על פי מידע שנמסר מהמרכז לאינטרנט בטוח של איגוד האינטרנט המפעיל "קו חם" לטיפול בפניות בנושאי בריונות רשת, פרופילים מזויפים, הטרדה וכדומה,

- בחודש יולי נתקבלו במרכז כ-150 פניות שעסקו ברובן בנושאי הסתה ברשת; בחודש אוגוסט נתקבלו כ-300 פניות מתוכן כמחצית ביחס ל"סיקרט" ובחודש ספטמבר נתקבלו עד כה כ-250 פניות - כשליש מהן ביחס ל"סיקרט".
- מאז תחילת שנת הלימודים מתקבלות כ-2-3 פניות מידי יום מיועצות או מחנכות בבתי ספר ביחס לסיקרט.
- רוב הפונים למרכז לאינטרנט בטוח ביחס לסיקרט הם הנפגעים עצמם או פונים בשמם.
- הנפגעים מסיקרט הם מכל הגילאים ומכל המינים, אך ישנן יותר פניות לעזרה מצידן של נפגעות (נשים או בנות) – נתון שלא ניתן לומר אם הוא מצביע על יותר נפגעות או על יותר דיווח בקרב נשים.

¹⁰ אורנה היילינגר, מנהלת המרכז לאינטרנט בטוח, איגוד האינטרנט, דוא"ל, 21 בספטמבר, 2014; אתר אפליקציית Secret, [שאלות נפוצות](#), כניסה: 21 בספטמבר 2014.

¹¹ אתר המשרד לביטחון פנים, "כל מה שרציתם לדעת על הסיקרט", כניסה: 21 בספטמבר 2014.

¹² רפ"ק ירון שטרן, ראש חוליית סייבר, משטרת ישראל, דוא"ל מלשכת השר לביטחון פנים, 28 בספטמבר 2014.

מנהלת המרכז לאינטרנט בטוח משערת כי האפליקציה איננה גורמת לגידול משמעותי בהיקף הפגיעות אלא בעיקר מהווה זירה חדשה שאליה "מהגרים" מפלטפורמות או יישומים אחרים. לטענתה סביר כי אחוזים בודדים בלבד מן הפוגעים לא היו פוגעים בהיעדר אותה אנונימיות. ומאידך, היא גורסת כי היעדר הזהות דווקא עשוי "לשעמם את הפוגע" ולגרום לו לעבור הלאה.

כפי שיובהר להלן, השימוש ב"סיקרטי" כמו גם האנונימיות שאפליקציה זו מאפשרת אינם תופעה חדשה לגמרי ומבחינות רבות הם בבחינת "אותה הגברת בשינוי האדרת". האנונימיות באינטרנט היא תופעה הקיימת מזה זמן רב ובנוסף, גם בהיעדרה של אותה אנונימיות, דפוסי בריונות רשת (Cyber bullying) באינטרנט באמצעות רשתות חברתיות ומסרים מיידיים ("וואטסאפ" למשל), הם תופעה שאיננה חדשה. עם זאת, הזמינות של טלפונים חכמים ויישומים דוגמת "סיקרטי" עשויים להעצים את מידת החשיפה והזמינות של ביטויים פוגעניים בשל הצמידות של מכשירים אלה למשתמשים ברוב שעות היממה.

לדברי עו"ד חיים ויסמונסקי, ראש תחום משפט וטכנולוגיה בפרקליטות המדינה, בשונה מחברות ישראליות הכפופות לדין הישראלי, "סיקרטי" איננה פועלת מישראל ולכן יכולת האכיפה של הרשויות בישראל ביחס אליה מוגבלת. לשם טיפול במקרים שונים – בהם כאלה שהם עבירה פלילית, נדרש הליך פורמאלי של "בקשה לעזרה משפטית" – המופנה לרשויות בארצות הברית. עם זאת, במידה ומופנה אל החברה צו שיפוטי מתאים, ככלל ניתן לקבל מהם מידע הנאגר בשרתים שלהם – ככל שהוא מצוי ברשותם. לדברי ויסמונסקי, בניגוד לחברות אחרות דוגמת "גוגל" ו"פייסבוק" איתן התפתחו ערוצי שיתוף פעולה א-פורמאליים, מול "סיקרטי" שיתוף הפעולה איננו מפותח וגם במקרים של חשש לעבירות אלימות או לפגיעה עצמית נדרשת פנייה רשמית.¹³

באשר לאפשרות לחסום את הגישה ל"סיקרטי" ציין ויסמונסקי כי עמדת הגורמים המקצועיים במשרד המשפטים היא כי אין צידוק בחסימתו של שירות שלם שהוא כשלעצמו ניטרלי ואינו מעודד ביצוע עבירות מעצם הגדרתו. לבד מן העובדה כי על פי פסיקתו של בית המשפט העליון בעניין רמי מור ישנו ערך לביטוי אנונימי ולכן ברור כי אין בעצם האנונימיות מעשה שלילי, ההנחה היא כי ישנם עוד שירותי אנונימיות רבים ולכן גם האפקטיביות של חסימה כזו מוטלת בספק.¹⁴

3. חקיקה ופסיקה בנושא

להלן יוצגו הצעות חוק, חוקים שנתקבלו ופסקי דין רלבנטיים לנושא. יש לציין כי הצעות החוק המאוזכרות במסמך זה אינן כוללות את כלל הצעות החוק בנושא זה.¹⁵

נראה כי בהכללה ניתן לסמן שני דפוסים עיקריים לניסיונות של המחוקק להתמודד עם הפגיעות (לשון הרע, פגיעה בפרטיות ועוד), הנלוות לחופש הביטוי המועצם באינטרנט או לתכנים מזיקים מסוגים שונים (אלימות; פורנוגרפיה ועוד):

- **חקיקה שמטרתה צמצום האנונימיות או הגדרת אחריות משפטית למי שנותן במה לפרסומי תוכן אנונימי;**
- **חקיקה שמטרתה לחסום או לסנן אתרים או תכנים פוגעניים.**

¹³ עו"ד חיים ויסמונסקי, ראש תחום משפט וטכנולוגיה בפרקליטות המדינה, שיחת טלפון, 23 בספטמבר 2014.

¹⁴ ש.ם.

¹⁵ בין השאר הוגשו גם הצעת חוק מסחר אלקטרוני-2008 וכן הצעת חוק ברוח דומה של ח"כ מאיר שטרית. ראו: אונגר, 2012.

בקטגוריה הראשונה של חוקים שמטרתם לצמצם אנונימיות או להגדיר אחריות משפטית למפרסם התוכן, ניתן לציין שתי הצעות חוק של חה"כ ישראל חסון:

הצעת חוק התקשורת (בזק ושידורים) (תיקון – זיהוי מגיבים באתרי אינטרנט), התשס"ז-2006¹⁶, שעניינה הטלת חובה על ספקיות האינטרנט לזהות את הגולשים המגיבים. הצעת החוק התבססה על ההנחה כי האנונימיות הקיימת כיום באינטרנט והקושי היחסי לחשוף גולשים, בשל הצורך לפנות לערכאות משפטיות, מדרדרים את תרבות הדיון ומביאים לתגובות פוגעניות שלא לגופם של דברים. הצעת חוק זו הוסרה על-ידי המגיש.

בהצעת חוק אחריות המשפטית של הנהלות אתרי האינטרנט על דברי הגולשים המגיבים באתריהן (תיקוני חקיקה), התשס"ח-2007¹⁷, הוצע להטיל אחריות פלילית ואזרחית על כותב תוכן פוגעני (בלשון הצעת החוק: "האדם שהביא את הדבר לאתר וגרם בכך לפרסומו"), על עורך אתר האינטרנט ועל מי שהחליט בפועל על פרסום תוכן פוגעני באתר. נוסף על כך, הוצע להטיל אחריות פלילית על מפעיל אתר ועל מתפעל אתר. כל האמור, באמצעות תיקונים של חוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965, ושל חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981. הצעה זו נידונה בכנסת ה-17 בוועדת המדע והטכנולוגיה ונעצרה בשלב ההכנה לקריאה ראשונה בעקבות הסכמה של חה"כ המציע שלא לקדם את החקיקה ולאפשר לאתרי האינטרנט ולאגוד האינטרנט לקדם מהלך של כללי הסדרה עצמית של תוכן גולשים – בפרט טוקבקים.¹⁸

בקטגוריה השנייה של חקיקה שמטרתה לסנן או לחסום אתרים או תוכן פוגעני ניתן לציין את הצעות החוק הללו:

הצעת חוק התקשורת (בזק ושידורים) (תיקון – חסימת שיחות אירוטיות ואיסור פרסומות בעלות אופי מיני במכשירי טלפון), התשס"ט-2009 של חה"כ זבולון אורלב.¹⁹ הצעה זו לא עלתה להצבעה (הונחה לפני דיון מוקדם);

הצעת חוק התקשורת (בזק ושידורים) (תיקון מס' 41) (שירות סינון של תכנים בלתי הולמים לקטינים באינטרנט), התשס"ח-2008²⁰. הצעה זו נידונה בכנסת ה-17 בוועדת הכלכלה ונעצרה בשלב ההכנה לקריאה שנייה ושלישית.

הצעת חוק התקשורת (בזק ושידורים) (תיקון – חובת סינון אתרים פוגעניים), התשע"ג-2013 של חה"כ אמנון כהן ואברהם מיכאלי²¹ הונחה לפני דיון מוקדם באפריל 2013 והפכה להצעה לסדר היום ביוני 2013.²²

חוק התקשורת (בזק ושידורים) (תיקון מס' 49), התשע"א-2011 של חה"כ אלכס מילר וקבוצת חברי כנסת. התקבל והפך לחוק בכנסת ה-18.²³

¹⁶ פ/17/1637

¹⁷ פ/17/3171

¹⁸ ראו [פרוטוקולים](#) של ועדת המדע והטכנולוגיה של הכנסת מיום 13 במאי 2008 ומיום ה-9 ביולי 2008, כניסה: 28 בספטמבר 2014.

כללי הסדרה כאמור מופיעים באתר [איגוד האינטרנט](#), אך לא ברור עד כמה הם מיושמים בפועל ועל ידי אילו אתרים, כניסה: 28 בספטמבר 2014.

¹⁹ פ/18/1105

²⁰ פ/17/892

²¹ פ/19/1111

²² אתר הכנסת, "[הצעת החוק לפיה ספקי האינטרנט יחויבו לסנן תוכן פוגעני וליידע טלפונית את מנוייהם על האפשרות לסנן אתרים ללא תשלום הפכה להצעה לסדר](#)", 19 ביוני 2013.

²³ פ/18/456

תיקון מס' 49 לחוק התקשורת מחייב יידוע ומתן אפשרות לסינון תכנים חנימי. מעניין לציין כי משרד התקשורת מטיל עיצומים כספיים על חברות תקשורת שאינן עומדות בתנאי החוק. ביולי 2014 פורסם כי משרד התקשורת הטיל עיצומים כספיים בסך כולל של כ-430 אלף ₪ על חברת "סלקום" ועל חברת "013 –נטוויזן בע"מ" בשל העובדה כי במרבית המקרים שנבדקו, נציגי

חוק למניעת הטרדה מינית (תיקון מס' 10), התשע"ד-2014²⁴ של חה"כ יפעת קריב וקבוצת חברי כנסת התקבל והפך לחוק בכנסת ה-19. על פי החוק, "פרסום תצלום, סרט או הקלטה של אדם, המתמקד במיניותו, בנסיבות שבהן הפרסום עלול להשפיל את האדם או לבזותו, ולא ניתנה הסכמתו לפרסום" יהיה בגדר הטרדה מינית ועונשה הוא עד חמש שנות מאסר. בדברי ההסבר להצעת החוק נכתב ביחס לרקע להצעת החוק כי "בשנים האחרונות, עם ההתפתחות הטכנולוגית, הולכת ומתפשטת תופעה של פרסום תצלומים, סרטים או הקלטות בעלי אופי מיני, שלא בהסכמת המצולמים"²⁵.

למרות שהמידע דלעיל איננו ממצה, ניתן לראות כי עד כה, רוב הניסיונות לחקיקה מגבילה שמטרתה לחסום אתרים או תכנים כמעט ולא צלחה. שתי הצעות החוק שעברו הן אחת המחייבת יידוע ואספקת שירות יעיל לסינון אתרים ותכנים פוגעניים ברשת האינטרנט בחינם – ללקוחות המעוניינים בשירות זה. והשנייה שעוסקת בניסיון להטיל אחריות על מפרסם סרטונים מיניים בעלי הקשר מבזה. למרות שבמקרה של החוק השני ישנו ניסיון להגביל את הפצתם של תכנים פוגעניים, אין המדובר בחסימה כוללת של אתרים, אלא בהטלת אחריות על מפרסם של תכנים ספציפיים.

לדברי עו"ד אייל לב ארי היועץ המשפטי של ועדת המדע והטכנולוגיה של הכנסת, לחקיקה בדבר חסימה או הגבלה של תכנים עשויה להיות השפעה מצננת על חופש הביטוי שהוא עיקרון יסוד של השיטה הדמוקרטית, ככל שהצעה כזו תובא לדיון הרי שהיא תצטר לעמוד בפסקת ההגבלה של חוק יסוד כבוד האדם וחירותו.²⁶

יש לציין כי הכנסת אישרה בקריאה ראשונה את הצעת חוק הגבלת שימוש במקום לשם מניעת ביצוע עבירות (תיקון מס' 2) התשע"ד-2014 – ראו פירוט להלן.

שני פסקי דין שניתנו בבית המשפט העליון בשנים האחרונות נוגעים ישירות להיבטים האמורים של חשיפת פרטי גולשים ושל חסימת אתרי אינטרנט:

חשיפת פרטי גולשים

בפס"ד בפרשת רמי מור שניתן במרץ 2010 קבע בית המשפט העליון שבהעדר מסגרת דיונית הקבועה בחוק לשם פנייה לחשוף את פרטי המעוול, אין בית המשפט מוסמך לעסוק בפנייה מסוג זה.²⁷ בניגוד לעמדתו של בית המשפט המחוזי בחיפה²⁸ קבע כי בית המשפט העליון כי **עד שנושא זה לא יוסדר בחקיקה ראשית, אין בסמכות בית המשפט להורות על חשיפת פרטי כתובת IP שתאפשר לקשור בין הודעה או תוכן מועלה לבין משתמש קצה.**

בשל פסיקת בית המשפט העליון בפרשת רמי מור הגיש חה"כ זבולון אורלב את הצעת חוק איסור לשון הרע (תיקון – חשיפת פרטי מעוול), התש"ע-2010.²⁹ הצעת החוק מתמקדת בחשיפת פרטי מי שהפיץ לשון

השירות הסכימו לספק אך ורק תוכנות הגנה בתשלום בניגוד להוראות החוק המחייבות אספקת שירותי סינון חינמיים. משרד התקשורת, הודעה לעיתונות: "משרד התקשורת הטיל עיצומים כספיים בסך כולל של כ-430 אלף ₪ על חברת 'סלקום' ועל חברת '013 נטוויז' בע"מ", 14 ביולי 2014, כניסה: 22 בספטמבר 2014.

987/19/פ

²⁵ דברי הסבר להצעת חוק למניעת הטרדה מינית (תיקון מס' 9) (פרסום תצלום, סרט או הקלטה המתמקד במיניותו של אדם), התשע"ג-2013, נוסח לקריאה ראשונה, הצעות חוק הכנסת – 516, 31 ביולי 2013.

²⁶ עו"ד אייל לב ארי, יועץ משפטי לוועדת המדע והטכנולוגיה של הכנסת, שיחת טלפון, 29 בספטמבר 2014.

²⁷ הלשכה המשפטית של הכנסת, "חשיפת זהותו של מעוול אנונימי ברשת האינטרנט – סקירה משווה", עו"ד ירון אונגר, 14 בפברואר 2012. כניסה: 29 בספטמבר 2014.

²⁸ ברע (חי) 850/06 רמי מור נ' ידיעות אינטרנט ואחרים (22.4.2007), פורסם ב"נבו".

2476/18/פ

הרע על הזולת ברשת האינטרנט. על פי ההצעה, מי שחש עצמו נפגע יוכל להביא לחשיפת זהותו של המעוול באמצעות פניה לבית המשפט כדי שיוורה לספק האינטרנט לחשוף את זהותו של המעוול.³⁰

בעקבות דוח שפניץ³¹ ובפרט בשל פסיקת בית המשפט העליון בעניין רמי מור, פרסם משרד המשפטים **תזכיר להצעת חוק חשיפת פרטי מידע של משתמש ברשת תקשורת אלקטרונית, התשע"א-2011.**³²

עיקרו של ההסדר המוצע בתזכיר החוק, כפי שמוסבר במסמך של הלשכה המשפטית של הכנסת,³³ הוא "ביצירת שני מסלולים לחשיפת זהותו של המעוול. מסלול אחד הוא מהיר, ולא דורש קיום הליכים בבית המשפט, אך מאידך גיסא, אין הוא מאפשר זיהוי ממשי של המעוול, אלא רק לקבל עליו "נתון מזהה", שהוא "נתון טכנולוגי שהינו חלק מפרוטוקול התקשורת בין מחשבים, המסייע לאיתור של מחשב או רשת מחשבים שמהם הועלה תוכן לרשת תקשורת אלקטרונית". על פי ההצעה, אם "פנה מבקש לספק השירות שבאמצעותו הועלה או הופץ התוכן האמור לשם קבלת הנתון המזהה במועד הפצת התוכן האמור, ימסור לו הספק את הנתון המזהה, ככל שהוא מצוי ברשותו".

לעומת זאת, אם מבקש אדם לקבל "פרטי מידע", כגון שמו המלא של הפוגע, מענו, מספר תעודת הזהות שלו, שם חברה ומספר הרישום של חברה, עליו "לפנות לבית המשפט בבקשה שיוורה לספק השירות לחשוף את פרטי המידע של המנוי", והמנוי יוכל להתנגד לבקשה זו. בית המשפט יכריע בבקשה, בהתחשב בשלושה גורמים:

א. **תום לב** – על בית המשפט להשתכנע שהבקשה הוגשה "כדי לאפשר למבקש להגיש תביעה";

ב. **עילה לכאורה** – על בית המשפט להשתכנע ש"קיים חשש ממשי, בהתבסס על ראיות לכאורה שהציג המבקש, שהתוכן שלגביו הוגשה הבקשה מהווה עוולה כלפי המבקש או הפרת זכות קניין רוחני שלו";

ג. **סיכויי התביעה** – על בית המשפט להשתכנע שקיימים סיכויים שהתביעה תוכרע לטובת המבקש.

חסימת אתרי אינטרנט

במקרה אחר, עתר איגוד האינטרנט כנגד משטרת ישראל בשל צווים שהוציאה המשטרה לשם הגבלת גישה לאתרי הימורים באינטרנט. בית המשפט המחוזי קיבל את עמדתו של איגוד האינטרנט ופסק שיש לבטל את הצווים המורים על חסימת אתרי הימורים. משטרת ישראל ערערה בעניין זה לבית המשפט העליון, והאחרון קבע במרץ 2013 כי "**למפקדי המחוזות במשטרת ישראל לא נתונה כיום הסמכות ליתן צווים לספקיות הגישה לאינטרנט המורים לחסום גישה לאתרי הימורים. למחוקק הפתרונים.**"³⁴

כאמור, על שולחן הכנסת מונחת לאחר קריאה ראשונה, **הצעת חוק הגבלת שימוש במקום לשם מניעת ביצוע עבירות (תיקון מס' 2) התשע"ד-2014.**³⁵ הצעת החוק הממשלתית מבקשת להחיל על אתר החוק הקיים המתייחס ל"מקום" גם על האינטרנט ובכך לאפשר חסימתם של אתרים שונים המשמשים לשם

³⁰ הלשכה המשפטית של הכנסת, "[חשיפת זהותו של מעוול אנונימי ברשת האינטרנט-סקירה משווה](#)", עו"ד ירון אונגר, 14 בפברואר 2012.

³¹ ועדה הבין-משרדית בראשות גבי טנה שפניץ, שמונתה על-ידי שר המשפטים כדי לבחון סוגיות שונות הקשורות במסחר אלקטרוני - הוועדה לבדיקת בעיות משפטיות הכרוכות במסחר אלקטרוני. הוועדה פרסמה דו"ח במאי 2004 ובעקבותיו גם נידונה בוועדת המדע והטכנולוגיה הצעת חוק מסחר אלקטרוני- התשס"ח-2008.

³² לנוסח התזכיר ודברי ההסבר ראו [כאן](#).

³³ הלשכה המשפטית של הכנסת, "[חשיפת זהותו של מעוול אנונימי ברשת האינטרנט-סקירה משווה](#)", עו"ד ירון אונגר, 14 בפברואר 2012.

³⁴ עע"ם 12/3782 מפקד מחוז תל אביב-יפו במשטרת ישראל ואח' נ' איגוד האינטרנט הישראלי. באתר [איגוד האינטרנט](#), כניסה: 28 בספטמבר 2014.

³⁵ עברה קריאה ראשונה ב-10 בפברואר 2014 והועברה להכנה לקריאה שנייה ושלישית בוועדת החוקה, חוק משפט.

ביצוע עבירות בהם: הימורים בלתי חוקיים של ארגון פשיעה; פרסום תועבה המציג קטינים (פדופיליה) או מכירת סמים מסוכנים (למעט קנביס). חסימת האתרים האמורים יכולה על פי הצעת החוק להתבצע באמצעות קצין משטרה מוסמך ובכיר- לזמן מוגבל ובאמצעות צו של בית המשפט להפוך את הצו לקבוע. מעניין לציין כי על פי הצעת החוק גם "אתרים מעורבים" המשמשים גם לפעילות חוקית וגם לפעילות בלתי חוקית יכולים להיחסם וזאת בהינתן צו המורה כי הגבלת הגישה תהיה, ככל הניתן, רק לגבי החלק המשמש לביצוע עבירות.³⁶

4. חסימת אתרים ותכנים – דוגמאות מהעולם

להלן יוצגו מספר דוגמאות לחוקים או רגולציה שמטרתה הגבלת גישה לתכנים שונים באינטרנט (בהם: הימורים בלתי חוקיים, פורנוגרפיה, פדופיליה ואלומות). בשל מגבלות זמן הסקירה שלהלן הינה ראשונית בלבד ואיננה ממצה את הנושא. הסקירה מהווה אינדיקציה בלבד לדפוסי חסימה וסינון תכנים, ככל שאלו קיימים. מדינות רבות שאינן מסננות כלל תוכן או שקיימים בהם הסדרים שונים ביחס לחלק מן הסוגיות לא נסקרות במסגרת זו.

4.1. אוסטרליה

אוסטרליה נחשבת לאחת המדינות המערביות שמנהלות מדיניות אינטרנט מגבילה ביותר ולהלן יוצגו עיקרי מדיניותה בעניין.³⁷

החוקה האוסטרלית מקנה לממשלה מחד את הזכות להסדיר (Regulate) את שירותי התקשורת השונים, בתוכם האינטרנט ומאידך לא מעגנת במפורש את חופש הביטוי. רשות התקשורת האוסטרלית (ACMA) היא הגוף המוסמך להסדיר תכנים באינטרנט. **הרשות מקבלת תלונות מאזרחים על תוכן אסור ומוסמכת להוציא צווים להורדתם של אתרים מהרשת וכן לפתוח בחקירה בחשד לפרסום תוכן אסור גם בהעדר תלונה. הגדרתו של תוכן כאסור תלויה בסיווג של התוכן - סיווג המוגדר בחוק.**

התכנים האסורים (Prohibited Content) מוגדרים ב-3 קטיגוריות:

- R18- תוכן שסביר כי יפריע או יפגע בצעירים מתחת לגיל 18. תוכן כזה איננו אסור, אך לשם החזקתו באתר נדרש כי האתר יפעיל מערכת לזיהוי גיל המאשרת על ידי רשות התקשורת.
- X18 – תוכן מיני, לא אלים, בין בגירים ובהסכמה. תוכן כזה יכול שיוסר על ידי הרשות במידה והוא מצוי על שרתים בתחומי השיפוט של המדינה.
- RC- תוכן אסור, כולל פורנוגרפיה ילדים; סטיות מיניות (פטיש) ותיאורים מפורטים של פשיעה – תוכן זה אסור באתרים שעושים שימוש בשרתים המצויים באוסטרליה.

בהתאם להגדרות האמורות, רשות התקשורת יכולה לטפל בתוכן המופיע באתרי אינטרנט באוסטרליה – כולל, כאמור, הורדת האתר. באשר לתכנים פוגעניים באתרים שאינם אוסטרלים – לא מתארחים על גבי שרתים באוסטרליה – הרשות מכריעה באשר לסיווג התוכן ומודיעה לחברות המספקות שירותי סינון ומוצרי סינון מאושרים עבור האינטרנט, כך שהאתר יסונן על ידי החברות. ספקיות האינטרנט מחויבות

³⁶ לעיון בנוסח הצעת החוק ראו באתר [משרד המשפטים](#), כניסה: 28 בספטמבר 2014.

³⁷ המידע בנוגע למדיניות באוסטרליה ובניו-זילנד מבוסס בין השאר על: סקירה על מדיניות סינון תכנים באינטרנט באוסטרליה ובניו-זילנד, באתר "[Open Net Initiative](#)", כניסה: 28 בספטמבר 2014.

Australian Law Reform Commission, "[Classification—Content Regulation and Convergent Media](#)" (ALRC Report 118), March 2012, Chapter 12: Prohibiting Content, accessed: June 13, 2013.

להציע לגולשים אמצעי סינון "ידידותי למשפחה", אך הלקוחות אינם מחויבים לעשות שימוש באמצעי הסינון. הממשל האוסטרלי הכריז בשנת 2006 כי יממן פרויקט ל"הגנה על המשפחות האוסטרליות ברשת" בעלות כוללת של כ-116 מיליוני דולרים אוסטרליים – רוב המימון נועד לחלוקה חנימית של תוכנות סינון.

באשר לסינון תכנים ברמת ספקיות האינטרנט, ב-2007 הכריז שר התקשורת על מדיניות חדשה לפיה ספקיות האינטרנט הם אלו שיידרשו לבצע סינון של תכנים. על פי התוכנית, הוצע כי מי שירצה לצרוך פורנוגרפיה יצטרך לבקש לשנות את ברירת המחדל לפיה התוכן מסונן – זאת בניגוד למצב שטרם התוכנית שבו כאמור, ברירת המחדל היא תוכן לא מסונן.

בדצמבר 2009 הכריזה ממשלת אוסטרליה כי בכוונתה להציג תיקוני חקיקה שיחייבו ספקיות אינטרנט לחסום או לסנן תכנים המוגדרים כאסורים (RC). ביולי 2010 דיווחה הממשלה כי חלק מספקיות האינטרנט הסכימו לסנן תוכן פוגעני – בדגש על פדופיליה ופורנוגרפיית ילדים ובעקבות הליכי הסדרה עצמית של הספקיות מופעל סינון בהתאם לרשימה של אתרים פוגעניים שמפרסם האינטרפול.

בנובמבר 2012 הודיע שר התקשורת האוסטרלי כי לא יבוצע סינון תכנים ברמת ספקיות האינטרנט – זאת למעט הסינון שמבצעות הספקיות בהתאם לרשימת האינטרפול, כאמור לעיל.³⁸ עוד יצוין כי על פי ארגון "יוזמת הרשת הפתוחה" (Open Net Initiative) הסוקר את הצנזורה ברשת, למרות שניו-זילנד מפעילה שיטות דומות לאלה של אוסטרליה (בתוכן שימוש בסיווג תכנים; ורשות הממונה על הנושא) היא איננה נוקטת מדיניות מחמירה כמו אוסטרליה (למשל, אין לה מנגנוני הורדת אתרים) וההסדרים הנהוגים בה מובנים באמצעות הסדרה עצמית על ידי התעשייה ואיגוד האינטרנט של ניו-זילנד. כפועל יוצא הרשות העוסקת בנושא (DIA) ממקדת את פעילותה בחסימת פורנוגרפיית ילדים.³⁹

על פי האמור בפס"ד של בית המשפט המחוזי בעניין חסימת אתרי הימורים בישראל, באוסטרליה נחקק בשנת 2001 חוק ה- "Interactive Gambling Law" על פיו מוטל על ספקיות הגישה לאינטרנט לחסום את הגישה לאתרי הימורים בלתי חוקיים במידה והם מקבלים דרישה מפורשת לכך מרשות התקשורת. עם זאת, על פי החוק, ספקיות הגישה לאינטרנט מוסמכות להחליט באילו אמצעים טכנולוגיים לחסום את הגישה והעלות הכספית הכרוכה בחסימה היא שיקול לגיטימי ביחס להחלטה על חסימה.⁴⁰

4.2. ארצות הברית

בארצות הברית נחקק בשנת 2006 חוק פדראלי ביחס להימורים לא חוקיים באינטרנט "Unlawful Internet Gambling Enforcement Act",⁴¹ "החוק אסר על הימורים באינטרנט והורה לבנקים, חברות האשראי ומוסדות פיננסים אחרים לחסום טרנסאקציות כספיות הנעשות בין אזרחים הנמצאים בארה"ב לבין אתרי הימורים. עוד נקבע, כי ספקיות הגישה יחסמו גישה לאתרי הימורים בלתי חוקיים במידה ויקבלו צו מתאים, אך הוצבו שורה של תנאים להוצאת הצו: א. הצו יוצא רק על ידי בית המשפט. ב. יינתן לספקיות הגישה זכות שימוע. ג. לא תוטל על ספקיות הגישה כל חובה לפקח כי חסימת הגישה הינה

³⁸ Department of broadband, Communication and the Digital Economy, "[Mandatory filtering legislation not proceeding](#)", November 9, 2012, Accessed: June 13, 2013.

³⁹ סקירה על מדיניות סינון תכנים באינטרנט באוסטרליה ובניו-זילנד, באתר "Open Net Initiative", כניסה: 13 ביוני 2013.
⁴⁰ עמ"ס 12/3782 מפקד מחוז תל אביב-יפו במשטרת ישראל ואח"י נ"י איגוד האינטרנט הישראלי (24.3.13) פורסם [באתר איגוד האינטרנט](#); עת"מ 10-10-45606 איגוד האינטרנט הישראלי נ"י ניצב מפקד מחוז תל אביב ואח"י (22.4.12) פורסם בנבו.
⁴¹ לעיון בנוסח החוק ראו [כאן](#), עמ' 69, כניסה: 23 בספטמבר 2014.

אפקטיבית, או ליזום חסימה של אתרים המציעים פעילות הימורים בלתי חוקית. ד. לספקיות הגישה תהיה חסינות בפני תביעות.⁴²

שופט בית המשפט העליון עוזי פוגלמן קובע בפסק דין בעניין חסימת אתרי הימורים כי קיימת שונות רבה בין מדינות בארצות הברית ביחסן להימורים ומצייין כי במדינת מינסוטה הוגשה תביעה בעקבות הוראה של הרשויות לספקיות האינטרנט לחסום את הגישה של התושבים לכ-200 אתרי הימורים באינטרנט. בתביעה נטען כי החסימה פוגעת בחופש הביטוי ובמסחר. בשל התביעה וההליך המשפטי חזרו בהן רשויות האכיפה במינסוטה מדרישת חסימת האתרים האמורה.⁴³

חוק פדראלי נוסף, עוסק בהגבלת הגישה של ילדים לתוכן מגונה או פוגעני באינטרנט. ה- Children's Internet Protection Act או בקיצור CIPA שחוקק בשנת 2000 קובע הסדרים החלים על ספריות ובתי ספר המקבלים הנחות על אספקת גישה לאינטרנט או חיבור לאינטרנט באמצעות תוכנית ייעודית לנושא (E-rate program). על פי ההסדרים, בתי ספר וספריות המקבלים הנחות כאמור חייבים שתהיה להם מדיניות אינטרנט בטוח הכוללת אמצעים טכנולוגיים לחסימה ו/או סינון תכנים: תמונות "מגונות" (obscene); פורנוגרפיית ילדים; תוכן מזיק לקטינים – במקרה של מחשבים הנגישים לקטינים. בנוסף, מדיניות האינטרנט הבטוח של המוסדות חייבת לכלול ניטור הפעילות של קטינים באינטרנט וכן תוכניות חינוכיות לקטינים על התנהגות הולמת בסביבה המקוונת.⁴⁴

במדינת קליפורניה עבר בסנאט בספטמבר 2013 חוק שמטרתו להגן על פרטיותם של קטינים באינטרנט.⁴⁵ החוק עוסק בהיבטים שונים של הגנה על קטינים: הגבלות על פרסומים מסוימים המנויים בחוק (משקאות אלכוהוליים, כלי נשק ועוד) באתרים, אפליקציות או יישומים אחרים שעיקר המשתמשים שלהם קטינים; הגבלות על איסוף מידע ושימוש במידע על קטינים וכן על מסירתו של מידע כאמור לצד ג'. בנוסף, החוק מגדיר תנאים שבהם יצטרך מפעיל אתר, אפליקציה וכדומה לאפשר למשתמש קטין למחוק או להסיר את המידע שהוא עצמו העלה לאתר; ליידע אותו על זכותו לבקש הסרת תוכן כאמור ו/או לספק לו הנחיות ברורות על אופני הסרת מידע. כמו כן האתר נדרש לציין בפני המשתמש הקטין כי הסרת המידע לא בהכרח תמנע כל הצגה של המידע (בשל מגבלות טכנולוגיות ואחרות). יש לציין, כי הסרת התוכן האמורה תקפה רק ביחס לתוכן שהמשתמש עצמו פרסם ולא חלה על פי החוק על תוכן שפרסם צד שלישי – מי שאיננו הקטין עצמו. בנוסף, מפעיל האתר יכול לחלופין לבצע אנונימיזציה של התוכן כך שלא ניתן יהיה לזהות את מקורו (מי הכותב או מי מוצג בו לדוגמא) במקום להסיר את התוכן.

4.3. איטליה

בפס"ד העליון בעניין חסימת אתרי הימורים, צוין כי באיטליה סמכותן של הרשויות להורות לספקי הגישה לחסום גישה לאתרי הימורים בלתי חוקיים – עוגנה בחוק התקציב לשנת 2007 שקבע את סמכותו של גוף של משרד האוצר האיטלקי (ה-AAMS), להורות בצו לגופי תקשורת לפעול להסרת אתרי הימורים בלתי

⁴² עת"מ 10-10-45606 איגוד האינטרנט הישראלי נ' ניצב מפקד מחוז תל אביב ואח' (22.4.12) פורסם בנבו.

⁴³ עע"ם 12/3782 מפקד מחוז תל אביב-יפו במשטרת ישראל ואח' נ' איגוד האינטרנט הישראלי, (24.3.13) פורסם באתר איגוד האינטרנט, עמ' 37 פסקה 19.

⁴⁴ לסקירה של החוק ראו אתר רשות התקשורת הפדראלית של ארה"ב – FCC, כניסה: 23 בספטמבר 2014.

⁴⁵ SB-568 Privacy: Internet: minors.(2013-2014), accessed: September 28, 2014.

חוקיים ואף להטיל עליהם קנס מנהלי. לפי נתוני ה-AAMS המעודכנים לחודש אוקטובר 2010, כ- 2,400 אתרים נכללו במסגרת "הרשימה השחורה", ומדי חודש מצורפים לרשימה זו מאות אתרים נוספים.⁴⁶

4.4. מדינות נוספות

לאחרונה פורסם כי שופט **ברזיל** הורה לחברות גוגל ואפל להסיר "מהחנויות הווירטואליות" את האפליקציה סיקרט. לחברת מיקרוסופט הורה השופט על הסרת תוכנה דומה בשם "קריפטק" (Cryptic) מהחנות הווירטואלית שלה. בנוסף הורה השופט לחברות להסיר את האפליקציות האמורות גם מהטלפונים הניידים של משתמשים שכבר יש ברשותם את התוכנה.⁴⁷ זמן קצר לאחר מכן פורסם כי חברת אפל, אכן הסירה את האפליקציה מה-"אפ-סטור" בברזיל.⁴⁸

עוד פורסם לאחרונה כי **סינגפור** תיקנה את חוק זכויות היוצרים שלה ועל פי החוק החדש שנכנס לתוקפו בסוף אוגוסט 2014 ניתן לחסום אתרי אינטרנט המפרים זכויות יוצרים בהינתן תנאים מסוימים. החסימה אמורה להתבצע בעקבות פנייה של בעלי זכויות היוצרים שיגישו בקשה לבית המשפט הגבוה להורות לספק שירותי הגישה (ISP) לחסום אתרים מפרים. על בית המשפט הגבוה יוטל לבחון האם מטרתו העיקרית של האתר היא הפרת זכויות יוצרים; האם האתר מנגיש תיקיות או מציע אינדקס של תכנים המפרים זכויות יוצרים; האם הבעלים או מפעיל האתר מתעלם מזכויות יוצרים; האם האתר נחסם במקומות אחרים בשל הפרת זכויות יוצרים עוד.⁴⁹

על פי שמידט וכהן **בסין** חוסמות רשויות המדינה פלטפורמות שלמות שפופולאריות מאוד בעולם דוגמת: פייסבוק, טוויטר וטמבלר (Tumblr). לדבריהם, סין אף הצהירה על גישת הצנזורה של האינטרנט באופן רשמי וציינה כי "חוקים ותקנות אוסרים בבירור על הפצת מידע המכיל תוכן החותר תחת כוחה של המדינה ומערער את הלכידות הלאומית או מפר את הכבוד והאינטרסים הלאומיים".⁵⁰

עוד מציינים שמידט וכהן כי **באיראן** הכריזו הרשויות בשנת 2011 על הקמתו של "אינטרנט חלאל" (חלאל הם חוקי הכשרות האסלאמיים), ואף החלו בהקמתו של אתר אינטרנט לשיתוף תכני וידאו (בדומה ליוטיוב) המאושרים לצפייה על ידי הממשלה. המטרה של הרשויות באירן היא להקים רשת אינטרנט סגורה ומפוקחת שהתכנים בה יהלמו את חוקי השריעה.

מתנגדי הסינון הגורף מציינים את "טענת המדרון החלקלק" הגורסת כי השימוש בטכנולוגיית הסינון ברמת המדינה – ברגע שנעשה עבור מטרה אחת – צמצום הפורנוגרפיה, יכול שיעשה גם עבור מטרות אחרות- למשל מניעת ביקורת על השלטון. נטען כי מדינות דוגמת סין, איראן ואחרות עושות שימוש

⁴⁶ ע"מ 12/3782 מפקד מחוז תל אביב-יפו במשטרת ישראל ואח' נ' איגוד האינטרנט הישראלי, עמ' 38 פסקה 20 לדברי השופט פוגלמן.

⁴⁷ ENGADGET, "[Brazilian Judge Tells Apple and Google to Pull Secret from People's Devices](#)", John Fingas, August 20, 2014; EFF, "[Too Many Secrets: A Court Ruling Spells Bad News for Anonymous Speech in Brazil](#)", Eva Galperin, August 26, 2014, accessed: September 28, 2014

⁴⁸ ENGADGET, "[Apple Blocks Access to Secret in Brazil After Anti-Bullying Ruling](#)", Daniel Cooper, August 22, 2014, accessed: September 28, 2014

⁴⁹ The Center for Internet and Society, Stanford Law School, "[Singapore's Amended Anti-Piracy Copyright Act Enables Streamlined Site-Blocking](#)", Bolin Zhang, July 29, 2014, accessed: September 28, 2014.

⁵⁰ Eric Schmidt and Jared Cohen, "[The New Digital Age: Reshaping the Future of People, Nations and Business](#)", 2013, In: The Guardian, "[Web censorship: the net is closing in](#)", April 23, 2013, accessed: September 28, 2014, "[China's] laws and regulations clearly prohibit the spread of information that contains contents subverting state power, undermining national unity [or] infringing upon national honor and interests."

בטכנולוגיות סינון תוכן ובטכנולוגיות מעקב כדי לצמצם את פעילותם של מי שנתפסים בעיניהם כמתנגדי שלטון או כאלה העוברים על חוקי המדינה או חוקי הדת.⁵¹

כתיבה: רועי גולדשמידט

אישור: יובל וורגן, ראש צוות

⁵¹ Ibid.